

Klimatanpassning och försörjningsberedskap av kritiska infrastrukturer i Sverige

Frida Palstam & Simon Tornqvist

Motståndskraftig försörjning av varor och tjänster är av yttersta vikt för ett fungerande samhälle. Denna försörjning sker oftast genom kritiska infrastrukturer. Hot i form av klimatförändringar och antagonistiska handlingar är centralt att beakta i utformningen av upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner för att förebygga och hantera kriser. Under de senaste 10-15 åren har klimatanpassning blivit ett verktyg för att lindra effekterna som klimatförändringar kan få för kritiska infrastrukturer. På senare år har även hot som cyberattacker, antagonistiska handlingar och ytterst krig fått ökad uppmärksamhet i Sverige. År 2023 släpptes betänkandet *En modell för svensk försörjningsberedskap* (SOU 2023:50) som på nationell nivå undersökt organiseringen av försörjningsberedskapen. Arbetet har utforskat hur dessa två osäkra hotperspektiv hanteras i kritiska infrastrukturers beredskapsarbete. Vad finns för utmaningar och synergier?

Vår studie utreder hur man i dagsläget arbetar inom energi-, transport- och livsmedelssektorn inom klimatanpassnings- respektive försörjningsberedskapsområdet. Viktiga frågeställningar för studien handlar om målsättningar, arbete samt hänsynstagande till beroenden inom de tre sektorerna. De två arbetsområdena jämförs mellan sektorerna och vi undersöker även vad för typ av åtgärder som planeras och vidtas. Arbetet baseras på dokumentstudier och intervjuer samt egna analyser utifrån ramverk som vi utformat.

Resultatet visar att det finns potential för synergier mellan klimatanpassnings- respektive försörjningsberedskapsarbetet, men att vidare arbete krävs för att konkretisera dessa synergier. Det framgår även att målsättningarna för båda arbetsområdena är relativt otydliga för samtliga sektorer, något som bör förbättras. Myndigheterna inom de undersökta sektorerna är i dagsläget ganska tidigt i arbetsprocessen, inom båda arbetsområdena. Fokus är främst på planering, utredning och analyser. Det finns dock enstaka exempel på klimatanpassningsåtgärder som planeras eller vidtagits inom alla tre sektorer, men för försörjningsberedskapen var det endast inom transportsektorn som exempel hittades. Alla sektorer ser förbättringspotential i samverkansarbetet både inom sektorn och mellan sektorer. Sektorsöverskridande beroenden diskuteras främst gällande försörjningsberedskap och i mindre grad gällande klimatanpassning. Det är däremot ytterst sällan som analyser och följaktligen åtgärder kopplat till beroenden existerar. Slutligen anser sektorerna arbetsområdena vara mer eller mindre överlappande, med en gemensam grund i övergripande beredskap mot olika hotbilder, med flera övergripande likheter och möjliga synergier inför fortsatt arbete.

Originaltitel: Klimatanpassning och försörjningsberedskap – synergier och motsättningar för kritiska infrastrukturer i Sverige.